זוכרות
ذاكرات
zochrot

# רחוב הילדסהיימר עזריאל 15 גוש 30010, חלקה 50

סיפורו של הבית בו מוצג המיצב "**קטמון: מפה מוערת**", שזור בסיפורה של השכונה שראשיתה בשנות העשרים של המאה הקודמת. השכונה נפרשת ממזרח למנזר סן סימון, ומכאן כנראה השם קטמון, ביוונית 'למרגלות המנזר' – קאטו מונאסטירי. לאחר מלחמת העולם הראשונה החלה הכנסייה היוונית אורתודוכסית במכירה של נכסים שהיו ברשותה, בין היתר, היו אלו אדמות בסביבת המנזר סן סימון (St. Simeon Monastery) שנמכרו תחילה בחלקים גדולים לבני העדה עצמה ובהמשך לבני עדות אחרות. אמנם הבית ברחוב הילדסהיימר מצוי בשטח שכיום מקובל לכנות 'המושבה הגרמנית' אך במונחים של תקופת המנדט זהו חלק מ"קטמון תחתית" שהשתרעה בין רחוב כובשי קטמון לעמק רפאים.

ככל הידוע השטח ברובו היה במקור בבעלות משפחת דג'אני המוסלמית לכן גם נקרא האזור ח'ראת דג'אני (שכונת דג'אני) ובתים אחדים באזור היו בבעלות המשפחה כמו הבית השכן מצפון. לפיכך, אנחנו נמצאים בקצה הצפון מזרחי העליון (גובה 740~ מעל פני הים) של קטמון בואך המושבה הגרמנית.

קשה לדעת בוודאות אך נראה כי פעולת החלוקה וההסדרה של המקום נעשתה בסוף 1926. כבר אז היתה החלקה בבעלות משפחת שחאדה דאודי (Shehadeh Daoudi), בעלות שנשמרה ככל הנראה עד 1948. יחד עם זאת, בנסח מתועדים מספר פעולות של העברת בעלויות וחלוקה בנכס בין בני המשפחה. הפעולה האחרונה שמתועדת היא ב-21 לדצמבר 1935. נראה כי על פי הנסח שבידינו כי נכסים נוספים היו למשפחה באזור שגבלו בנכסים של משפחות שרקס, נמרי, ודאודי.

בנסח מופיע כבר בראשיתו שהנכס כולל שני חדרים בקומה ראשונה וגראג'/גינה. דבר שלא מקבל ביטוי במפות שבידינו בחלקה זו. את הדף חותמת על כול פנים שורה בעברית שנרשמה ב-30 באוקטובר 1957 המתארת את

מכירת הנכס על ידי האפוטרופוס לנכסי נפקדים ל'רשות הפיתוח' "בשלמות" כנגד 2133.335 לירות. גם תצלום אוויר מה-25 בינואר 1946 לא מבהיר לגמרי את התמונה מאחר והמגרש פנוי ואין עליו כל מבנה.

מכאן ממשיך הרישום הישראלי לגיליונות נוספים שמתייחסים לבניין ולמגרש. בשנת 1961 נרשם הנכס ברשות הפיתוח אולם הוא נמדד בשטח של דונם ו-105 מ"ר בלבד של אדמת מירי (על פי חוק המקרקעין העות'מאני, אדמה שאינה בבעלות פרטית מלאה ואיננה ניתנת להורשה). בסוף שנת 1982 נרשם הבית כבית משותף ומראשית שנת 1983 עוברת הבעלות על הדירה בקומת הקרקע מדרום מספר בעלויות משרה יחזקאל לאווה מטילדה ודניאל חדד,ומהם לסילביה ברקוביץ בשנת 1996.

**תחקיר: אילן שטייר**

# شارع هيلدزهايمر عزرئيل 15، قطعة 15، قسيمة 50

قصة المنزل الذي يستضيف العمل الإنشائي "**القطمون: خريطة مفسّرة**" هي جزء لا يتجزّأ من قصة الحي التي تعود إلى مطلع عشرينيات القرن الماضي. يمتد الحي من دير سان سيمون شرقًا ، ويبدو أنّ الاسم قطمون مشتقّ منه ، فمعناه باللغة اليونانية "عند سفح الدير"-كاتو موناستيري. بعد الحرب العالمية الأولى ، بدأت الكنيسة اليونانية الأرثوذكسية ببيع العقارات التي كانت بحوزتها ، ومن ضمن ذلك ، الأراضي المجاورة لدر سان سيمون ( St.Simeon Monastery)، والتي بيعت أساسًا لأبناء الطائفة الأرثوذكسية ، ومن ثم لأبناء طوائف مختلفة. مع أنّ منزل شارع هيلدزهايمر واقعٌ ضمن منطقة تُدعى حاليًا "المُستعمرة الألمانية" ، إلا أنّه يعتبر ، بحسب مصطلحات فترة الانتداب ، جزءًا من "القطمون التحتى" المُمتدة من شارع كوفشي قطمون حتى عيمق ريفائيم.

يقدّر أنّ المنطقة في غالبيتها كانت ملكًا لعائلة دجاني المُسلمة ، ولذلك سميّت أيضًا ب "حارة الدجاني" ، وبعض المنازل في المنطقة كانت ملكًا للعائلة ، مثل المنزل الواقع شمالي الحي. لذلك ، نحن متواجدون في الطرف الشمالي-الشرقي العلوي (على ارتفاع 740 متر فوق سطح البحر) لحي القطمون ، للقادمين من ناحية المستعمرة الألمانية.

رغم صعوبة الجزم بدقة المعلومات ، يبدو أنّ إجراءات تقسيم المكان تمت في نهاية عام 1926. في ذلك الحين ، كانت هذه القسيمة ملكًا لعائلة شحادة داوودي ، ويرجّح أنّها بقيت على ذاك الحال حتى عام 1948. مع ذلك ، يشير سند الملكية إلى تعدّد إجراءات نقل الملكية وتقسيم العقار بين أفراد هذه العائلة. الإجراء الأخير الموثّق يعود إلى 21 كانون الأول 1935. سند الملكية الموجود بحوزتنا يشير إلى ملكية العائلة لعقارات أخرى في المنطقة المحاذية لعقارات عائلة شركس ، نمري وداوودي.

يظهر في مطلع سند الملكية أنّ العقار يشمل غرفتين في الدور الأول ومرآبًا/حديقة ، الأمر الذي لا ينعكس في خرائط هذه القسيمة الموجودة بحوزتنا. تظهر في أسفل الورقة جملة باللغة العبرية ، سجّلت يوم 30 تشرين الثاني 1957 ، والتي تشير إلى بيع العقار "كاملا" على يد القيّم على أموال الغائبين ، وذلك إلى "سُلطة التطوير" مقابل 2133.335 ليرة. الصورة الجوية التي التقطت يوم 25 كانون الثاني 1946 لا توضّح الصورة بشكل كامل ، لأنّ قطعة الأرض تبدو خالية من المباني.

من هنا يستمر التسجيل الإسرائيلي لوثائق إضافية تتطرّق إلى المبنى والأرض. عام 1961 ، سُجّل العقار في سلطة التطوير ، ولكن المساحة المسجّلة اقتصرت على دونم و 105 متر مربّع من الأرض المشاع (حسب قانون الأراضي العثماني ، أرض ليست بملكية خاصة مُطلقة ، وغير قابلة للتوريث). في نهاية عام 1982 ، سُجّل المنزل كمبنى مشترك ، ومنذ بداية عام 1983 ، انتقلت ملكية الشقة الواقعة في الدور الأول جنوبًا بين مختلف الأشخاص ، من ساره يحزقيئيل إلى إيفا ماتيلدا ودانييل حداد عام 1991 ، ومن ثم إلى سيلفيا بركوفيتش عام 1996.

**بحث: ايلان شتاير**

## 15 Hildesheimer Azriel St., Block 30010, Parcel 50

The story of the house exhibiting the installation **Qatamon: Annotated Map** is interweaved with the story of the neighborhood, which begins in the 1920s. The neighborhood stretches east of St. Simeon Monastery, which probably gave it its name: in Greek, *kata tōi monastēriōi* means "under the monastery". After the First World War, the Greek Orthodox Church began selling off properties, including lands around the St. Simeon Monastery, first sold in large blocks to members of the religious community, and then to other communities. Although the house on Hildesheimer Street is located in an area now commonly referred to as the German Colony, during the British Mandate period (1918-1948) this was part of Lower Qatamon, stretching between the street now called Kovshei Qatamon (Hebrew for "Conquerors of Qatamon") and the area now called Emek Rephaim.

To the best of our knowledge, most of the area was owned by the Muslim Dajani family, and was therefore called Kharat Dajani (Dajani neighborhood), and several houses in the adjacent area were owned by the family, such as the neighboring house to the north. Accordingly, we are located at the upper northeastern edge (about 740 meters above sea level) of Qatamon, bordering on the German Colony.

It is difficult to determine with certainty, but it seems that the parcels in the areas were demarcated by the end of 1926. At the time, the parcel was already owned by the Shehadeh Daoudi family, who probably remained the owners until 1948. Nevertheless, the property extract documents several title transfers and divisions of the property among family members. The last documented activity was on December 21, 1935. According to the extract before us, it seems the family had additional properties in the area, bordering on those owned by the Sharqas, Nimri and Daoudi families.

According to the extract, the property includes two rooms on the first floor and a garage/courtyard, which is inconsistent with the maps we have of this parcel. In any case, at the bottom of the page we find a Hebrew text line dated October 30, 1957, documenting the sale of the property by the Custodian of Absentee Property, entrusted in 1950 with the administration of expropriated Palestinian properties, to the government's so-called Development Authority, "in whole", for 2133.335 Israeli pounds. Even an aerial photograph taken on January 25, 1946, does not clarify matters completely, since the plot seems vacant, without any building.

From here on, Israeli registration documents include additional sheets referring to the building and plot. In 1961, the property was registered under the Development Authority, but its measurements were only 1 dunam (about ¼ of an acre) and 105m$^2$ of "miri" land (according to Ottoman real-estate law, this is land that is not fully private and may not be bequeathed). In late 1982, it was registered as a condominium and from the beginning of 1983, the apartment on the ground floor to the south changes hands several times: Sarah Yekhezkel, Eva Matilda, and Daniel Haddad, until finally bought by Silvia Berkowitz in 1996.

**Research: Ilan Shtayer**